

Kommentteja ” Luonnos Suomen susikannan hoitosuunnitelmaksi 27.6.2019” nimettyyn dokumenttiin

Kommentoija: Suomen Harmaahirvikoirajärjestö r.y.

Tämä kommentoinnin sisältävä dokumentti (Kommentti) on kirjoitettu MMM:n pyynnöstä ja se koskee Suomen susikannan hoitosuunnitelmaluonnosta 27.6.2019 (Dokumentti). Lopputuotos on kommentoivan yhdistyksen hallituksen käsittelemä ja hyväksymä dokumentti. Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida.

Lähtökohta

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö (SHHJ) on 15.6.1960 perustettu, Suomen Kennelliiton hyväksymä rotujärjestö. Shhj:n rotuja ovat harmaa norjanhirvikoiraa, jämtlanninpystykorva, musta norjanhirvikoiraa, valkoinen ruotsinhirvikoiraa ja hällforsinkoiraa. Järjestöömme kuului vuoden 2018 lopussa oli 7811 jäsentä.

Järjestö valvoo ja ohjaa rotujen valistus- ja jalostustoimintaa, harjoittaa jalostusneuvontaa, järjestää kursseja, neuvotteluja, koulutustilaisuuksia, koirakokeita ja näyttelyitä, sekä julkaisee jäsenjulkaisua.

Edustamistamme roduista jämtlanninpystykorva on Suomessa ja Pohjoismaissa yleisin hirvikoiraa, harmaa norjanhirvikoiraa toiseksi yleisin. Toimimme myös läheisessä yhteistyössä muiden hirvikoiria harrastavien rotujärjestöjen kanssa. Kommentoimme kyseisestä näkökulmasta sudenhoitosuunnitelman luonnosta.

Järjestö on onnistunut jalostustyössä erittäin hyvin, koska maassamme suurin osa hirvenmetsästyksessä käytettävistä koirista edustavat harrastamiemme rotuja. Jalostusta varten on ensiarvoisen tärkeää ollut tiedonkeruu koirien ominaisuuksista, ja siksi järjestämme hirvenhaukkukokeita ja karhunhaukkutaipumuskokeita. Hirvenhaukkukokeissa koesuorituksia kertyy vuosittain Suomessa noin 10 000 kpl. Näistä selkeästi suurin osa on SHHJ:n alaisten rotujen suorittamia. Mutta myös kotimaiset metsästyspystykorvat ovat tässä merkittävässä roolissa, eikä unohtaa sovi laikojakaan. Kun koeryhmässä on mukana koiranohjaajan lisäksi kaksi maastotuomaria, ja usein vielä erillinen maasto-opas, niin talkoopäiviä jalostuksen eteen yksinomaan tiedonkeruun puolella tehdään vuositasona noin 35 000. Tämä on merkittävä työmäärä. Ja se on hirvikoirien tämän hetken tason takana. Luettuamme dokumentin olemme todella huolissamme tämän panostuksen hukkaan heittämisestä.

Suhteellisen itsenäiseen työskentelyyn tarkoitettujen koirien pääasiallinen toiminta tapahtuu ihmisten näköaistin ulkopuolella, usein kuuloaistinkin ulottumattomissa suuren osan ajasta. Tällaiset koirat ovat tarpeen metsästyksessä, jossa riistaa on suhteellisen vähän, tai se on hyvin liikkuvaista. Täten riistan hakeminen ja seuraaminen vaatii koiralta poistumista pitkiksikin ajoiksi ohjaajansa välittömästä läheisyydestä. Tyypillisiä tällaisia koiria ovat hirvikoirat ja ajavat koirat.

Koirametsästyksen historia

Viimeisimmän jääkauden loppupuolella, jäämassojen vetäytyttyä, tuli esille maata, joka oli otollista pohjoisten kasvien kukoistaa. Tämä tarjosi erinomaiset laidunmaat mm. hirville. Hirviä seurasi metsästäjäkeräilijät, jotka asuttivat nämä alueet, joilla täällä Suomessa nyt asumme. Ihmisillä oli mukanaan koiransa, joita käytettiin niin kanto-/vetoapuna, mutta myös merkittävässä määrin metsästyksen. Metsästyksen ne

soveltuivat niin hyvin siksi, että ne täydensivät niin erinomaisella tavalla ihmisen puutteellisia aisteja, tämän lisäksi ne olivat oppineet elämään sosiaalisessa vuorovaikutuksessa yhteisössä, jossa oli ihmisiä ja muita koiria. Hirvenmetsästyksen ohella näitä pystykorvaisia koiria käytettiin melko varmasti myös hylkeen ja muunkin riistan pyynnissä.

Voidaan sanoa, että nämä koirat mahdollistivat karujen ja kylmien seutujen asuttamisen. Siten näiden koirien käytöllä on pitkät perinteet ja metsästyskoirat ovatkin syvällä suomalaisten ”DNA:ssa”. Tällaisen historian omaavina emme mitenkään voi väheksyä koirametsästystä, jota voidaan pitää tyyppillisenä pohjoisen havuvyöhykkeen ihmisille. Koska koira on geneettisesti hyvin helposti muokattavissa oleva eläinlaji, on myöhemmin tapahtunut erikoistumista erilaisiin metsästysmuotoihin. Meidän kotimaiset koirarodut ovat suurriistakoiria, puuhun kanalintuja haukkuvia koiria, sekä ajavia koiria. Sen lisäksi meillä on maassa pohjoismaisia metsästyspystykorvia, jotka ovat toiminnaltaan vastaavia kuin kotimaisetkin rodut. Ja toki idästä tuotuja laikoja, joilla on aivan vastaava rooli metsästyksessä. Nämä kaikki mainitut metsästyskoirat ovat hyvin alttiita susien aiheuttamille vahingoille, mikä tarkoittaa yleensä koiran kuolemaa.

Näiden perinteisten rotujen lisäksi on maahan tuotu mitä erilaisimpia metsästyskoiria. Osa niistä työskentelee varsin lähellä ohjaajaansa, jolloin alttius susivahingoille on merkittävästi pienempi kuin itsenäisesti työskentelevillä koirilla, mutta vahinkoja on silti tapahtunut. Osa susista on hyvin röyhkeitä, ja jopa taluttimen päästä on koiria tapettu susien toimesta. Joten aivan turvassa lähellä ohjaajaa työskentelevät koiratkaan eivät ole.

Hirvenmetsästys tänä päivänä

Hirvenmetsästyksellä on tänä päivänä suuri merkitys yhteiskunnassamme. Voidaan laskea suoranainen taloudellinen merkitys, mutta myös aineettomiin arvoihin perustuva arvo. Näitä ei voi väheksyä. Näemme hirven riistana erittäin hyödyllisenä eri kanteilta tarkasteltuna, emmekä voi hyväksyä hirvenmetsästyksen alasajoa maassamme. Voimakas susikanta tarkoittaa juuri alasajoa hirvenmetsästykselle, koska teollisuuden ja liikenteen asettama paine ei salline hirvikannan kasvattamista tasolle, jolla voidaan hirveä metsästä entiseen malliin, ja sen lisäksi tuottaa ravintoa myös voimakkaalle susikannalle.

Hirvenmetsästys on maaseutupaikoilla asuvista ihmisistä hyvin monille se keskeinen harrastus. Selvä on, että maaseudun asuttuna pysyttämiseksi siellä tulee olla ihmisille tekemistä myös vapaa-ajalla.

Juuri näinä aikoina on kiihkeä keskustelu käynnissä ilmaston muutoksesta. Eräs näkökulma on lihansyönnin vähentäminen, kun ilmaston kuormituksen keinoja etsitään. Tässä mielessä riista eläinproteiinina on erinomainen vaihtoehto, liha tuotetaan kestäväällä, ympäristöä kuormittamattomalla tavalla.

Myös kotieläinten pitoa tarkastellaan eettiseltä näkökantilta hyvin kriittisesti joidenkin kansalaisten toimesta. Tässäkin mielessä riistanliha kestää tarkastelun, hyödynnetään luontaisessa ympäristössään vapaana kasvaneen eläimen liha, ja ylimäärä lajina, kestävästi.

Hirvenmetsästys tapahtuu tänä päivänä pääasiassa ns. pysäyttävällä hirtvikoiralla. Tämähän on se perinteinen metsästysmuoto. Kymmeniä vuosia sitten, kun hyviä hirtvikoiria oli hyvin rajoitetusti käytettävissä, metsästys tapahtui pääosin ajometsästyksenä. Tämä vaati ajoketjuun osallistuneilta hyvää liikkuvuutta maastossa, ja vähintään auttavaa suunnistustaitoa. Runsaan hirtvikannan, hyvin rajattujen pienehköjen lohkojen, ja suurehkon metsästäjä määrän olosuhteissa ajometsästys on erittäin tehokasta. Tänä päivänä alkaa ajomiehiä olla aina vain vähemmän, ja hirtvikantaa on saatu kasvatettua myös seuduilla, joissa metsästettävät lohkot ovat varsin laajoja, joten kyky metsästää ajometsästyksenä on heikentynyt.

Siksi juurikin koirametsästys on tällä hetkellä tehokas metsästysmuoto, suhteellisen pienelläkin metsästäjä määrällä pystytään tehokkaasti metsästämään tavoitteen mukainen määrä hirviä, myös alueilta, joissa tiestö on harvempaa. Mikäli koiran käytöstä hirvenmetsästyksessä luovuttaisiin, vaikeutuisi tavoitteen mukaisen saaliin saanti olennaisesti.

Yhteenvetona voisi todeta, että hirvenmetsästys on erittäin kestävällä pohjalla olevaa harrastusta ja ruoan hankintaa. Sen tulevaisuus tulee varmistaa. Se voi tapahtua tehokkaasti vain metsästyskoiria apuna käyttäen, joten metsästyskoirien käytön turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, paitsi meidän olemassaolon historian näkökannalta, myös nykyisyyden ja tulevaisuuden vuoksi.

Kommentit

Yleistä

Dokumentin eteen on varmasti nähty paljon vaivaa, mikä on sinällään hyvä ja kunnioitettava asia. Dokumentissa on runsaasti sivuja, mutta loppujen lopuksi melko vähän sisältöä tähän sivumäärään nähden. Dokumenttia voisi hyvinkin tiivistää ja keskittyä olennaiseen.

Sudenhoitosuunnitelmassa puhutaan paljon yhteistyöstä ja luottamuksesta. Onnistuminen suden ja hirvikoirien yhtäaikaisen, samoissa maastoissa toimimisen saralla vaatisikin aitoa yhteistyötä ja keskinäistä luottamusta. Kuitenkin dokumentissa syyllistetään paikallisia ihmisiä suden salametsästyksestä, siihen lienee käytetty palstatilaa enemmän kuin mihinkään muuhun asiaan kommentoitavassa dokumentissa, vaikka kovaa näyttöä salametsästyksestä ei juuri ole. Tämä syyttelevä sävy, jos mikä, on omiaan vähentämään luottamusta osapuolten välillä, siitä on päästävä tässä suunnitelmassa eroon. Erityisesti, kun todellisia näyttöjä väitetyn mittakaavaisesta salametsästyksestä ei yksinkertaisesti ole. Dokumentissa väitetään, että salametsästystä harjoitetaan erityisesti kevättalvella, aikana, jolloin metsästyskausi on laajasti ymmärrettynä jo päättynyt. Jos tällaista laajamittaista kevätmetsästystä esiintyisi, niin luulisi olevan todella helppoa hankkia siitä näyttöä!

Kuolleista susista on löydetty koteloituneita haulia. Kyllä varmasti. Nythän on niin, että jos olet metsästäjänä esimerkiksi kanalintuja tai jänistä, ja näet, että susi yrittää tappaa koirasi, tai seurueen koiran. Sinulla on käsissä haulikko, ja tilanne on nopea. Osa ihmisistä tekee siinä vaiheessa vaistomaisen toimenpiteen, ja ampuu, ehkä ensin ilmaan, mutta seuraavalla jo kohti. Tällaista ei kannata ilmoittaa viranomaisille, koska käynnistyy tutkinta, ja kun kyseessä on epäily törkeästä metsästyksirikoksesta, niin menetät joksikin epämääräiseksi ajaksi metsästysoikeuden ja aseesi. Istut myös todennäköisesti putkassa muutaman päivän, tai viikon, vaikka sinut katsottaisiinkin syyttömäksi tutkinnan jälkeen. Koska et ole velvoitettu ilmoittamaan itseäsi koskevia tapauksia, niin miksi ilmoittaisit. Tässä eräs skenaario sille, miksi susissa saattaa joskus olla haulia.

Dokumentissa puhutaan myös paljon siedättämisestä, ikään kuin kyseessä olisi allergia, jolle on olemassa siedätyshoito. Näinhän ei asianlaita ole. Pitää ymmärtää, että metsästyskoira on monille perheenjäsen, ei enää nykyään mikään pihan perälle jätetty otus, joka kaivetaan esille metsälle lähdetessä. Kuluneena syksynä kolmen ensimmäisen irtipitopäivän (20-22.8.2019) aikana taisi mennä 4 metsästyskoiraa suden suuhun, huolimatta siitä, että metsästys oli vielä hyvinkin rajallista riistalajien suhteen. Ja huolimatta siitä, että erittäin lämpimät kelit vähensivät normaaliin verrattuna koirien harjoittelunomaista irtipittoa metsissä.

Koiravahinkojen tahti siten tuskin pienenee aiemmista vuosista. Kun tällainen sattuu omalle, ystäväpiiriin tai metsästysseuran kohdalle, on hyvin vaikea ymmärtää vaatimusta sietää näitä menetyksiä. Rahalla kun perheenjäsentä ei saa korvattua. Ja kun tiedetään, ettei kyse ole sukupuuton uhan alla olevasta eläimestä, vaan erittäin elinvoimaisesta populaatiosta, ja erittäin sopeutuvaisesta eläimestä.

Dokumentissa puhutaan myös siitä, että koirat tulisi korvausmielessä arvottaa iän mukaan. Kyllä koiran arvo muodostuu pikemminkin sen taidoista, työmoraalista, terveydestä ja jalostusarvosta.

Dokumentissa puhutaan ongelmien pienentämisestä, mutta keinot tuntuvat olevan varsin vähissä. Juuri tähän tulisi keskittyä pontevasti. Keinojen tulisi olla selkeitä, päätökset tulisi tapahtua nopeasti ja paikallisesti.

Dokumentissa puhutaan kahdesta askeleesta susikannan hoidossa. **Lyhyen aikavälin tavoitteesta**, jonka tavoitteena on luoda Suomeen susikanta, joka populaatioteoreettisesti voisi toimia suljettuna, irrallisena populaationa. Tämä on jo aivan väärä lähtökohta, koska susi ei eläimenä tunne maiden rajoja, eikä meillä Suomessa ole mitään erillistä susipopulaatiota. Joka tapauksessa tässä on tavoitteena saada ihmiset hyväksymään jotakin sellaista, mitä he eivät vain voi hyväksyä. Käytännössä rivien välistä voi lukea, että paikalliset ihmiset halutaan valjastaa datan keruuseen tutkimuskäyttöä varten, muuta roolia heillä ei ole. Heidän kohtalokseen tulee kärsiä seuraukset. Toinen askel on **Pidemmän aikavälin tavoite**, jossa keskeisenä asiana on luettavissa rajat ylittävää yhteistyötä. Tässä tavoitteena on lisätä susikantaa edelleen Suomessa niin, että muodostuu silta meidän (Suomi ja itänaapurit) 50 000 suden populaation ja Skandinavian susipopulaation välillä, siis yhdistää nämä populaatiot. Tässä vaiheessa tulemme olemaan jo suurissa vaikeuksissa. Paikalliset ihmiset ajetaan suoraan sanottuna konfliktiin viranomaisten kanssa. Siitä on jo takavuosilta muistona yksi menetetty ihmishenki, mutta ihmisiä meillä Suomessa riittää, susista on huutava pula. Sellaisen vaikutelman tästä saa.

Susipopulaatio

Sudenhoitosuunnitelmassa puhutaan Suomen susikannasta tai populaatiosta. Sen lisäksi puhutaan Skandinavian populaatiosta. Erityisesti Suomen populaatio ei ole suljettu populaatio. Siihen ei siten päde suljetun populaation geneettiset riskitekijät. Populaatio, johon Suomen rajojen sisäpuolella jatkuvasti, tai ajoittain oleskelevat sudet kuuluvat, on osa isoa susipopulaatiota. Suomi kuuluu populaation läntiseen tai luoteiseen osaan. Koko populaatio lienee noin 50 000 yksilöä, mahdollisesti sitäkin enemmän. Saamme rajan yli idästä materiaalia niillä lainalaisuuksilla, mitä reviiirin omaavan laumaeläimen populaatioissa tyypillistä on. Se on ollut susille tyypillistä niiden koko historian ajan, ja se historia on pitkä. Toimivaksikin kyseinen systeemi on osoittautunut. Siten meillä ei ole mitään sukupuuton uhkaamaa sudeksi kutsuttua koira-eläintä Suomessa. Tämä on tarkoituksellisesti luotu harha, jota vielä halutaan korostaa susien lukumäärän laskentatavalla.

Susien määrä Suomessa on puhuttanut todella paljon koko sen ajan, kun susikanta haluttiin valtiovallan toimesta levittää koko maahan. Dokumentissa puhutaan LuKe:n tekemästä kanta-arviosta useaan kertaan eri yhteyksissä. Sen takana on laskennallinen malli, ja siihen malliin saadaan data eri kanavia pitkin. Missään kohtaa ei mainita sitä, että kyseinen malli tulisi määrääjain varmentaa, ja tarvittaessa kalibroida vastaamaan todellista tilannetta, jos se ei sitä vastaa. Tähän oivallinen keino olisi lumen aikainen jälkilaskenta, johon aivan varmasti saataisiin vapaaehtoisvoimia. Jostakin syystä tätä ei haluta tehdä. Kentällä epäillänsä syynä olevan sen, että se osoittaisi susikannan todellisuudessa suuremmaksi, kuin mitä LuKe:n antama arvio on. Toisaalta tervettä järkeä käyttäen lukumäärällä ei pitäisi olla täällä

susipopulaatiomme keinotekoisesti rajatulla reuna-alueella merkitystä, koska populaation koolla kokonaisuutena on ratkaiseva merkitys.

Suomi on vielä onneksi melko kattavasti asuttuna pidetty maa, vaikka pinta-alaan nähden ihmismäärä on varsin kohtuullinen. Kun kyseessä on laji, joka ei ole mitenkään uhanalainen, niin sudet tulisi suojella alueilla, joilla niistä ei ole ihmisille kohtuutonta haittaa. Suomessa tällaisia alueita ei juurikaan ole.

Skandinaavinen populaatio on hiukan eri asia, sehän on syntynyt muutamia vuosikymmeniä sitten. Skandinaaviahan oli käytännössä pitkän aikaa susivapaa. Koska poronhoitoalue rajoittaa susien luonnollista vaeltelua tämän meidän 50 000 suden populaation ja Ruotsin välillä, voitaneen ns. Skandinaavista suttua pitää lähes suljettuna populaationa. Sehän koostuu tällä hetkellä Ruotsin ja Norjan valtakuntien alueella liikkuvista susista. Ja siihen pätee erilaiset lainalaisuudet populaatiotasolla, kuin mitä meidän susikantaan Suomessa.

Kommentteja luvuittain

Johdanto

Ruotsissahan on joitakin revierejä tyhjennetty ihan suunnitellusti, olisikohan tällä merkitystä populaation koon vaihteluun? Tässä taas nostetaan esille laiton tappaminen, vaikka näyttö on aika kevyt. Juuri äsken susi kävi henkilön taluttaman koiran kimppuun taajamassa. Siitä voisi päätellä, että populaatio on vähintäänkin riittävä aiheuttamaan merkittäviä ongelmia.

Väitöskirjassa voi toki väittää mitä tahansa, mutta se kivikova fakta puuttuu laittoman tappamisen takaa. Tällainen kirjoittelu tässä dokumentissa ei todellakaan siedätä paikallisia toimijoita susiin, eikä varsinkaan kasvata luottamusta. Tässähän yritetään aivopestä ihmisiä varsin arveluttavalla tavalla? Ehkä tämä suunnitelma onkin päättäjiä varten kirjoitettu, argumentoitu ajamaan kirjoittajien omaa agendaa? Jos laiton tappaminen tapahtuu keväällä, jolloin lähes kaikki muu metsästys on tauolla, luulisi laittomuuden huomaavan helposti. Siten sitä faktaakin olisi mahdollista kerätä. Aivan varmasti tätä on yritettykin, mutta varsin huonolla menestyksellä.

Tässä syytetään sosiaalisessa mediassa käytävää keskustelua. Eikös se SOME juuri mahdollista keskustelun. Pitäisikö tämän sudenhoitosuunnitelman olla sen henkinen, että haettaisiin mahdollisuutta hyvään vuoropuheluun, eikä syyllistettäisi osaa ihmisistä? Tämän syyllistämisen ja omissa kuplassa olemisen pitäisi olla juuri se sosiaalisen median ongelma, mutta nyt näyttää siltä, että sitä samaa ongelmaa esiintyy myös tässä suunnitelmassa.

LIFE –hankkeesta. Siis osapuolina siinä on mukana valtion organisaatiot ja Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Erittäin mielenkiintoista. Yhtään todellisten ongelma-alueiden organisaatioita tai ongelmia kohtaavia organisaatioita ei ole mukana. Viranomaistahojen ulkopuolinen taho on yksi Luonnonsuojeluliiton piiri. Eikö tällainen asetelma myös ole omiaan nostattamaan epäluuloja siitä, miten se paikallisuus oikeilla susialueilla toteutuu?

Susikannan hoitosuunnitelman tavoitteet (1)

Tästä jo kommenttien yleisessä osassa oli olennaisimmat huomiot. Tavoitteet käyvät hyvin ilmi, vaikka niitä ei suoraan olekaan kirjoitettu, valitettavasti pitää lukea osin rivien välistä.

Tavoitteena on kasvattaa susikantaa niin, että Skandinaavinen populaatio saadaan yhdistettyä tähän populaatioon, jonka reuna-alueella Suomi sijaitsee. Se tarkoittaa melkoista kasvua nykyiselle susikannalle. Tämä tavoite on aivan kestävä, eikä yksikään itsenäisesti työskentelevien metsästyskoirarotujen kehittämisestä vastuussa olevista yhdistyksistä voi sitä hyväksyä. Tämä on yksikäsitteinen fakta.

Lähtökohta, jossa pidetään Suomen rajojen sisäpuolella olevien susien olevan suljettu populaatio, on aivan väärä. Siten Franklinin suositukset eivät sovellu käytettäväksi, mahdollisesti ne soveltuvat Skandinaaviseen populaatioon. On älyllistä epärehellisyttä väittää muuta.

Susikannan hoidon keskeiset muutostekijät ja toimenpiteet (2)

Hirvikoiraharrastajien keskuudessa on vaikea kuvitella saavutettavan suden sietämistä, hyväksyttävyydestä puhumattakaan. Tämä lieneekin vain dokumentin savuverhoa, tavoitehan on saada susia lisättyä merkittävästi nykyisestä. Paikalliset asukkaat, ja erityisesti metsästyskoiraharrastajat tyytykööt osaansa.

Avoin vuorovaikuttaminen. Metsästyskoirajärjestöt eivät ole olleet mukana tämän suunnitelman teossa. Se siitä osallistavuudesta ja avoimesta vuorovaikuttamisesta. Jostakin kumman syystä pyydettiin kuitenkin lausuntoa kalkkiviivoilla. Siitä puolikas piste.

Riistakeskus kouluttaa uusia metsästäjiä koirametsästyksen suhteen. Mahtaako kyseisellä organisaatiolla olla siihen riittävää kompetenssia? Voi olla, että käytännön osaamista susista ja metsästyskoirista löytyy metsästäjiltä jopa hiukan enemmän. Metsästäjien tietotaitoa tulee käyttää niin uusien metsästäjien kouluttamisessa, kuin myös tiedottamisessa muun muassa kouluissa.

Kouluyhteistyöhön saattaa pahimmillaan tarkoittaa jo pienestä alkavaa aivopesua. Kouluttamiseen ja koulutusmateriaalin tuottamiseen tulee osallistaa koirametsästäjiä, koska heillä on omakohtaista kokemusta, joka varmasti on kiinnostavaa. Tuo objektiivisuus kun ei välttämättä ole aivan taattua, jos sen tekee yksi osapuoli itsenäisesti. Usein tutkijat joutuvat tutkimuksen kohteen ”vangiksi”. Se on hyvin ymmärrettävää. Tässäkin dokumentissa, jota kommentoidaan, se näkyy aika lailla selvästi.

Vahinkoja on vaikea korvata täysimääräisinä, kun kyse ei ole kulutustuotteesta tai vastaavasta. Kyse on perheenjäsenistä. Korvaus pitäisi olla moninkertainen kaupalliseen arvoon nähden, että sillä saataisiin ostettua jonkinlaista hyväksyntää osassa ihmisistä. On vaikea kuvitella, että yhteiskunta olisi valmis sellaiseen korvaamiseen. Vaikka korvaukset olisivat merkittäviä, niin olisi melko vaikeaa selittää, vaikka sille kouluikäiselle lapselle, että susi tappoi perheen lemmikin, mutta ei se mitään haittaa, kun siitä saatiin rahaa korvaukseksi. Millaisen kuvan aikuisten arvomaailmasta se antaisi lapselle?

Susien laittoman tappamisen vähentäminen. Toistuu, toistuu.

Sinällään metsästyksen valvonta on hyvä asia, ja metsästäjät osallistuvat siihen itse aktiivisesti. Viranomaisten resurssijahan näihin valvonta-asioihin on ollut tähänkin saakka melko runsaasti käytettävissä, ihan helikoptereista lähtien. Lukuisia poliisipartioita karhujahdin alussa jo yhden maakunnan alueella kuluneenkin syksyn osalta. Samaan aikaan poliisi jättää tutkimatta tapauksia, kuten esimerkiksi pahoinpitelyjä ja ryöstöjä, vedoten siihen, ettei tekijöitä kuitenkaan saada kiinni. Voi olla, että tällainen epäsuhta aiheuttaa vähintäänkin ihmettelyä virkavallan prioriteeteista.

Haaskojen käyttö ns. luontoturismien hyödyksi pitää lopettaa. Se siedättää petoja ihmisten hajuun ja nostaa vahinkoriskejä. Tässä tapauksessa pitää olla ehdoton kieltö. Ruotsissa ei tällaisia kuvaushaaskoja sallita.

Haulit susissa kertovat enemmänkin suden käyttäytymisestä koiria kohtaan, kuin muusta. Koiranomistaja suojelee koiraansa, ja pitää suunsa kiinni, vaikka kyseessä olisi hätävarjelutapaus. Liikenneonnettomuus kuolinsyynä kertoo karua kieltään, viime talvenakin niissä kuoli useita susia. Millainen on viimeisen 20 vuoden ajalta tilasto liikenneonnettomuuksiin joutuneiden susien osalta? Onko tapahtunut kasvua? Voisiko se korreloida susikannan kehityksen kanssa? Kaivattaisiin tällaista statistiikkaa.

Dokumentissa kirjoitetaan suden laittoman tappamisen vaikutuksista yhteiskuntaan. Onko mahdollista, että ne dokumentoidut tapot, ja niiden dokumentoidut vaikutukset yhteiskuntaan, kirjoitetaan dokumenttiin mukaan. Vaihtoehtoisesti poistetaan moinen sananhelina turhana.

Vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja reagoinnissa realisoituneisiin ongelmiin on hyvin vähän konkreettista, lähinnä tuntuu siltä, että tämä osuus kiinnostaa selvästi vähemmän. Mielestämme tämä olisi juurikin ydinasia, siis paneutua ongelmien nopeaan eliminointiin.

Ongelmien luokittelut ja niihin liittyvät poliisin ohjeet tulisi olla selkeitä ja läpinäkyviä kaikille osapuolille. Tapauskohtainen harkinta hidastaa päätöksentekoa, ja se tulisikin korvata selkeillä kriteereillä, joiden mukaan poliisi toimii. Poliisi näyttää olevan ainoa taho, joka voi käynnistää muitakin kuin karkottavia toimenpiteitä. Kyllä pihoihin pyrkivä peto tulee saada lopettaa ”rikospaikalla”.

Kommentoijaa kiinnostaa hyvinkin paljon myös se, millainen oikeus metsästäjillä on jäljittää susia, että voidaan päätellä, missä ne milloinkin ovat. Tämä on keskeistä, jos halutaan pienentää riskejä, kun koira lasketaan pyyntiin. Pitäisi olla selkeästi ohjeistettu asia, ja oikeudet pitäisi olla riittävät tähän toimintaan. Miten laki suhtautuu tällä hetkellä suden jälkien etsimiseen? Tietääksemme siitä syystä on ollut ihmisiä pidätettynäkin? Tahalliset väärät ilmiannot voivat aiheuttaa todellisen ongelman.

Vahinkojen ennaltaehkäisy. Tässä tulisi olla kattavampaa ja tarkempaa seurantatietoa käytettävissä koirametsästäjillä. Nyt ollaan liian vanhan ja epätarkan tiedon varassa. Myös asennettuihin pantoihin nähden vain osa pannoitetuista susista vaikuttaa olevan metsästäjien nähtävillä, mistähän tämä johtuu?

Dokumentissa toisaalla kerrotaan, että susikanta on siirtynyt länteen. Täällä osiossa taas kerrotaan, että Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa sattuu eniten vahinkoja, koska siellä on eniten susiakin. Mikä tässä on totuus? Onko susikannan painopiste idässä vai lännessä?

Pienenä yksityiskohtana voisi mainita, ettei harmaa norjanhervikoira ole hervikoiraroduista yleisin. Muunmuassa tällaisista syistä olisi hyvä, jos osapuolia osallistettaisiin näiden suunnitelmia tekoon jo hiukan varhaisemmassa vaiheessa.

Koirapaikantimissa olevat susipaikannustiedot ovat niin vanhaan tietoon pohjautuvia, ja niin epätarkkoja muutenkin, että niistä saatava hyöty on varsin rajallinen. Ellei tarkkuuteen ja tuoreuteen saada merkittävää parannusta.

Ruotsissa vahinkoja susikantaan nähden on vähemmän kuin Suomessa. Tähän liittyyne kaksi seikkaa. Ilmeisesti Ruotsissa susien laskenta on eri pohjalla kuin meillä, eli määrä vastaa paremmin todellisuutta. Toisaalta Ruotsissa susikanta on ns. susivähykkeellä (esim. Taalainmaa), jolta koirametsästäjät ovat osittain siirtyneet metsästämään muualle. Ruotsissa on paljon laajemmat ns. poronhoitoalueet, jolloin susivapaita alueita on käytettävissä enemmän.

Susikanta-arvio käyttää ihan eri yksiköitä, kuin mitä me muut ihmiset käytämme. Kun sanotaan, että on 200 sutta, niin tarkoitetaan, että laumoissa olevia susia on vähintään 200. Yksittäisiä susia ja pariskuntia ei huomioida lukumäärissä. Todellisuudessa susien määrä voi olla merkittävästi suurempikin. Tämä tulisi myös

tiedottaa paremmin, koska juuri kukaan ei usko annettuja arvioita. Se on melkoinen ongelma, kun puhutaan susimääristä eri yksiköissä. Maallikot ja metsästäjät puhuvat absoluuttisista kappalemääristä, ihan sellaisista, joista koulussa matematiikan tunneilla on puhuttu. Lukella taas on ihan omat yksikkönsä. Lisäksi laskentatavan oikeellisuus tulisi ehdottomasti varmistaa aika-ajoin jälkilaskennalla. Tämä on aivan kynnyskysymys, että luotto annettuihin arvioihin saataisiin syntymään. Ei voida sanoa palautettua, koska luottoa ei ole koskaan ollutkaan.

LuKe:n tapa aliarvioida metsästäjien kyvykkyyttä laskennan suhteen vaikuttaa nyt niin, että havaintoja ei ilmoiteta. Tässä on polkua kuljettavana, mikäli halutaan laskentaa joukkoistaa.

Luottamus ja tieto. Luottamushan on kadonnut, ja sitä on äärimmäisen vaikea saada takaisin. Paikalliset eivät luota viranomaisiin tässä asiassa, ja näyttää edelleen siltä, että viranomaiset eivät luota paikallisiin. Tässä kohtaa puhutaan epämääräisyyksiä, tekstiä pitäisi aukaista, mitä milläkin oikeasti tarkoitetaan. Jos puhutaan historiasta, niin se pitäisi kertoa selkokielellä, mitä silloin tehtiin väärin, ja kuka teki. Kunkin pitäisi kyetä tunnustamaan virheensä, niin pöytä olisi puhdas uudelle alulle. Toki edellytykset ovat erittäin heikot, mikäli Dokumentin tavoitteet ovat näin selvät, eikä tavoitteisiin voi vaikuttaa. Siis kyseessä on taivuttelu, aivopesu ja rankaiseminen. Eikö tässä olisi pitänyt purkaa auki niitä epäluottamuksen syitä, sen sijaan tässä syyllistetään selkeästi ns. vastapuolta, mikä on ihmeellistä.

Tietojen avoimuus. Tarkoitetaanko tässä mm. Oulun yliopiston suden DNA:n vertailuaineistoja? Avoimia ollaan, mutta pannoitukset tehdään edelleen salaa.

Tämä loppu reviiriyhdistyöstä ynnä muusta on melkoista diipadaapaa. Puhutaan valeuutisista? Jos kanta-arviot eivät herätä luottamusta, niin onko arvio valeuutista vai sen epäily? Susi on poliittinen eläin, ilman muuta se on. Sillä kasvatetaan kuilua rintamaiden ja syrjäseutujen välille. Päätökset tehdään rintamailla, seuraukset kantaa syrjäseudut. Molempiin suuntiin vedotaan tunteilla. Saadaan äänestäjiä. Toisaalta joillekin susi on poliittisen eläimen sijaan jonkinlainen uskonto. Siinä tapauksessa minkäänlainen järkipuhe ei ole mahdollista, ollaan tunnetasolla ja vahvasti.

Vahva epäily on sitä kohtaan, että Suomessa voitaisiin edes kokeiluna hirvikantaa nostaa niin, että nähtäisiin sen seuraukset suden käyttäytymisessä. Mikäli vahinkoja sattuu vähemmän läntisissä osissa maata, missä hirvikanta on vahvempi (kuten myös muu sorkkaeläinkanta), niin voisiko itäisessä osassa maata merkittävä hirvikannan nosto vähentää susivahinkoja? Siinäpä mietittävää. Selvää on, ettei se käy kaikille sidosryhmille.

Dokumenttiin on kirjoitettu, että salametsästys on romahduttanut susikannan. Omituista. Pitemmällä perspektiivillä susia ei ollut juuri lainkaan sataan vuoteen, sitä ei salametsästys aiheuttanut, vaan vahinkoihin kyllästyttäessä sudet hävitettiin ihan laillisesti 1800 –luvun lopulla. Tällä hetkellä maassa on susia enemmän kuin sataan vuoteen.

Susikannan hoidon erityiskysymykset (3)

Metsäpeuroja on maailmassa 4000 kpl, susia on kymmeniä tuhansia. Käsittämätöntä, ettei metsäpeuran tiettyjä elinalueita tehdä Suomessa sudettomiksi. Kertoo tästä touhusta jotakin.

Villikoirat ja koirasudet luonnossa. Tässä eräs suurimmista ongelmista on vertailu DNA. Missä on oikeaa aitoa suden DNA:ta käytettävissä?

Sanotaan, että pariutuminen luonnossa onnistuu lähes yksinomaan koiran ja naarassuden välillä. Ja ainoa pentuetapaus olikin sitten päinvastainen yhdistelmänsä. Tämä vaikuttaa lukijasta epäloogiselta.

Koirasusista sen verran, että tämä tulee kirjoittaa selkeästi auki, mitä tarkoittaa risteymä neljässä ensimmäisessä sukupolvessa? Jos vaikka viidennessä polvessa jokainen yksilö on koirasusi (toinen vanhempi koira, toinen susi), niin perimässä on laskennallisesti 50% sutta. Kyseessä on tällöin koirasusi, vaikka puhdasta sutta ei neljässä lähimmässä sukupolvessa esiinnykään. Pitäisi olla selvää, että 3,125% ylittävä määrä suden perimää tekee koiraeläimestä laittoman koirasuden. Tulisi löytää luotettava taho, jossa koirasudet tunnistettaisiin. Siihen voitaisiin käyttää DNA –testiä ja morfologista analyysia, vaikkapa valokuvaan perustuen. Se voisi saada paikalliset jälleen osallistumaan näytteiden keruuseen, erityisesti, jos luotettava taho identifioisi mahdolliset koirasudet, ja ne voitaisiin poistaa välittömästi.

Puhutaan paljon eläintaudeista. Miksi tässä ei oteta esille sikaruttoa (afrikkalaista)? Jos se voi levitä mm. metsästäjien mukana Suomeen, niin miksi se ei voi levitä sudenkin mukana? Villisika on kuitenkin merkittävä ravinnon lähde sudelle siellä missä niitä molempia esiintyy.

Joensuussa 4.9.2019

Jukka Immonen

SHHJ r.y., puheenjohtaja